

Sygn. akt. IV Ka 843/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2017 r.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu Wydział IV Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Aleksander Ostrowski

Protokolant Justyna Gdula

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej Leszka Karpiny

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2017 r.

sprawy **W. S.**

syna E. i H. z domu K.

ur. (...) w Ś.

oskarżonego o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej

z dnia 24 maja 2017r. sygn. akt II K 709/16

I. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;

II. kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

Sygn.akt IV Ka 84 3/17

UZASADNIENIE

W. S. został oskarżony o to, że w okresie od nieustalonego miesiąca 2013r. do 13 sierpnia 2016r. w miejscowości Ż. przy ul.(...) gmina M., znęcał się psychicznie nad swoją matką H. S. i psychicznie nad siostrą A. S. w ten sposób, że będąc pod wpływem alkoholu wszczynał awantury domowe w trakcie których wyzywał je słowami wulgarnymi powszechnie uznawanymi za obelżywe, groził pozbawieniem życia wzbudzając u pokrzywdzonych uzasadnioną obawę, że zostaną spełnione, a także znęcał się fizycznie nad siostrą A. S. poprzez szarpanie jej za ubranie, popychanie, uderzanie pięściami po całym ciele tj.o **czyn z art.207§1 kk.**

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Środzie Śląskiej z dnia 24 maja 2017r. sygn.akt II K. 709/16 na mocy art. 66§1 kk oraz art.67§1 kk postępowanie karne przeciwko W. S. o powyższy czyn **warunkowo umorzono** określając okres próby na 2 lata.

Jednocześnie, na podstawie art.67§3 kk w zw. z art.72§1 pkt.6 kk zobowiązano oskarżonego W. S. do poddania się terapii uzależnień w okresie próby.

Ponadto obciążono oskarżonego kosztami sądowymi i wymierzono mu opłatę w kwocie 60 zł.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez Prokuratora na niekorzyść oskarżonego zarzucając obrazę przepisów prawa materialnego, a mianowicie art. 67§3 kk poprzez brak nałożenia na sprawcę przez Sąd I instancji obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie po 250 zł na rzecz pokrzywdzonych H. S. i A. S. w sytuacji warunkowego umorzenia postępowania karnego na okres 2 lat próby.

Stawiając ten zarzut Prokurator wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części przez nałożenie na oskarżonego W. S. obowiązku zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w kwocie po 250 zł na rzecz każdej z pokrzywdzonych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje.

Zgodnie z art. 67§3 kk Sąd Orzekający w przypadku warunkowego umorzenia postępowania nakłada na sprawcę obowiązek naprawienia szkody w całości lub w części, a **w miarę możliwości** również obowiązek zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, albo zamiast tych obowiązków orzeka nawiązkę.

Oznacza to, iż w pierwszej kolejności obowiązkiem Sądu jest ustalenie czy sprawca rzeczywiście spowodował swoim działaniem szkodę materialną i w przypadku odpowiedzi pozytywnej nałożenie obowiązku jej wyrównania.

Obowiązek zadośćuczynienia w myśl art. 67§3 kk orzekany jest natomiast **w miarę możliwości** obok obowiązku wyrównania szkody o czym przesądza słowo „również”.

Jest to odmienne uregulowanie prawne obu powyższych obowiązków od unormowania z przepisu art. 46§1 kk, nie mniej jednak istnieją tu cechy wspólne tych instytucji, które stanowią o konieczności stosowania odpowiednio takich samych procedur.

W szczególności, zgodnie z treścią art. 67 § 3 kk w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego, sąd obowiązany jest:

Po pierwsze - do nałożenia na sprawców obowiązku naprawienia szkody wyłącznie wówczas, gdy powstanie szkody w zakresie dóbr pokrzywdzonego jest następstwem popełnionego przez nich przestępstwa.

Po drugie - obowiązek taki ciąży na sądzie tylko wtedy, gdy szkoda taka w czasie warunkowego umorzenia postępowania karnego nadal istnieje. (zob.

wyrok Sądu Najwyższego z dnia 31 sierpnia 2007 r V KK 228/07 . oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 r. III KK 189/02.)

Na tle cytowanego wyżej orzecznictwa Sądu Najwyższego wydaje się - zdaniem Sądu Okręgowego -, iż podobną racjonalną regułą należałoby zastosować także i w odniesieniu do rozważań o zadośćuczynieniu, które w myśl uregulowania zawartego w cytowanym wyżej przepisie w zasadzie poddane zostało swobodnej ocenie Sądu Orzekającego.

Słowo bowiem „ w miarę możliwości” sugeruje ,iż nie sposób mówić tu o swoistym automatyzmie w przyznawaniu zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, ale o konieczności każdorazowego rozważenia czy możliwość takowa zachodzi i czy jest ona niezbędna z punktu widzenia zarówno sprawcy jak i też ofiary.

Wprawdzie pisemne uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie zawiera w swej treści stanowiska Sądu I instancji w spornej kwestii nie mniej jednak należy domniemywać, iż Sąd Rejonowy odstąpił od orzeczenia względem oskarżonego W. S. zadośćuczynienia na rzecz obu pokrzywdzonych uznając, iż nie zachodzi potrzeba orzeczenia zadośćuczynienia dla pokrzywdzonych w świetle niekaralności tego oskarżonego a także przede wszystkim z uwagi na postawę pokrzywdzonych, które nie tylko nie żądały świadczeń z art. 46§1 i 2 kk ale nawet prosiły o łagodne potraktowanie w/ w oskarżonego z uwagi na radykalną zmianę jego zachowania ,

Jeśli zatem ani pokrzywdzone ani też prokurator (nota bene nieobecny na rozprawie) nie złożyli wniosku w trybie art.46§1 kk przed zamknięciem przewodu sądowego przed Sądem I instancji ,to należy rozważyć,czy nie ma tu zastosowania także ograniczenie wynikające z art.49a kpk,blokujące możliwość zmiany wyroku w II instancji przez orzeczenie zadośćuczynienia właśnie na wniosek tych podmiotów,jeśli równocześnie potrzeby takiej nie dostrzegł Sąd Orzekający.

Zdaniem Sądu Okręgowego niniejszej sprawie nie budzi wątpliwości ,iż istnieje ścisły związek pomiędzy przepisem art.46§1 kk a art.67§3 kk i mimo opisanych na wstępie różnic przepis art.49a kpk winien tu mieć pełne zastosowanie.

Nie można bowiem w przypadku braku szkody i tym samym oczywistego braku podstaw do orzeczenia w pierwszym rzędzie obowiązku jej wyrównania, bez zasięgnięcia opinii pokrzywdzonych przyznawać im zadośćuczynienia,którego być może nie oczekują i nie pragną.Jest to najbardziej widoczne w sprawach rodzinnych,kiedy ewentualna egzekucja tego świadczenia i tak wiązałaby się z pogorszeniem sytuacji materialnej osób bliskich sprawcy lub też zasadniczo wpływała by na rodzinne relacje.

Niezależnie zatem od powyższej argumentacji dotyczącej niecelowości w odniesieniu do możliwości orzeczenia na rzecz pokrzywdzonych H. i A. S. zadośćuczynienia stwierdzić należy,iż na przeszkodzie do uwzględnienia apelacji Prokuratora stoi także przepis art.40a kpk w związku z czym orzeczono jak w sentencji,zaś kosztami postępowania odwoławczego obciążono Skarb Państwa.